

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 9

Ptuj, 26. februarja 1922

IV. letnik

SHOD DEMOKRATSKE STRANKE V PTUJU

Dne 5. marca tl. ob 9. uri dopoldne se vrši v dvorani „Narodnega doma“
javen shod demokratske stranke v Ptuj.

Razen drugih govorita gg. DR. KUKOVEC in DR. KRAMER, min. na r.

Vabi se ves okraj na ta shod.

ODBOR JDS.

Hrvatsko vprašanje.

Pred tedni se je pojavila v listih spomenica takozvanega „hrvatskega bloka“. V tej spomenici se je zahtevalo v bistvu za Hrvatsko popolno izločitev iz naše države ter ustvaritev lastne kmetijske republike.

Skrajno mučen utis je napravila ta spomenica; posebno še radi tega, ker je bila naslovljena ne samo na genovsko konferenco, kjer se bodo razmotrivala izključno gospodarska vprašanja, temveč je bil to jednako časno klic sovražnim državam v prvi vrsti Italiji, ki naj bi eventualno z mečem razdelila naše državo ter poklonila samoljubnemu Radiču Hrvatsko, da bi ji mogel predsedovati. Ta spomenica se je smatrala v prvem momentu upravičeno kot veleizdajalsko dejanje na naši državi.

Tem dalje pa, ko traja, tem bolj neka-ko izginja ta spomenica v svojih prvotnih učinkih.

Hrvatski „Obzor“, upliven list hrvatskih blokaških poslancev, toraj tistih, ki so to spomenico izdali, zataji kratkomalo taisto ter pravi, da je potvorba. Drugi blokaški list „Hrvat“ označuje to spomenico samo kot načrt članka, ki še pa ni bil dovršen.

Problem, o katerem razmišlja jug. javnost je ta, da sestavljalci spomenice same ne vedo, kaj so hoteli z njo povedati.

Mi vidimo v tem Radiča v njegovi osebnosti v polni meri, ker on kot politik in državnik ne ve nikdar konkretno, kaj hoče ali pa neče vedeti.

Ogoljufan hudobec.

V dobrih starih časih je živel kovač, ki je bil razun svojih desetih otrok vse dolžan. Zato so mu neusmiljeni upniki sklenili prodati hišo, živino, pohištvo in druge reči.

Ko je nato v nedeljo zjutraj pred cerkvijo boben zapel:

Brbombrbo, brbombrbo,
Kovaču vse prodano bo,

javkala je njegova žena, jokala njegova deca, da bi se je usmilil še trd kamen; pa zlahta, čeravno je imela pod palcem, ni mu hotela pomagati, bila je trša od gorskih skal.

Dan licitacije se je bližal, bližal, toda pomoči ni bilo od nikoder. Kovaču je hotelo počiti srce od same žalosti, tako ga je nadloga tlačila. Ni mogel več gledati otožnih obrazov družine, zbežal je v temni gozd, privezal na močno bukovo vejo vrv, da bi si končal življenje.

Mi pravi Jugoslovani pa vemo eno: jugoslovanski parlament ima 419 poslancev.

Brez orientacije je v najslabšem slučaju prilično 55 mož, Radičevci, Frankovci in Zajedničarji.

Proti tem možem brez orientacije stoji velikanski blok male antante pod jergido velikega voditelja Masaryka in njegovega adlata Beneša.

Ta koncentracija pomeni oživetvorjenje velikanske skupine, zmožne velikega življenja na zunaj in znotraj, po številu prilično 80 milj. prebivalcev. Trdno upamo, da ta mala antanta postane v dogledni dobi trdna celota, v kateri bodo Radičeve avanture izginile kot mala nevarna otroška bolezen naše ožje domovine Jugoslavije.

Gospodarstvo.

Tobačno sajenje v ptujskem okraju.

V letu 1921. se je z dovoljenjem vlade pričelo sajenje tobačne rastline tudi v Sloveniji. Slovenci so že pod bivšo Avstrijo se potegovali za to, da bi smeli saditi tobak. A Madžari in Nemci, ki so imeli takrat glavno besedo, tega niso dopustili, ker so si pridržali sami za sebe to pravico. Sajenje tobaka je že bilo od nekdaj privilegirano in zelo dobičkanosno. Tobačna rastlina je namreč industrijska rastlina ter spada tobak med industrijske produkte. V naši novi državi je bilo takoj početkoma pomanjkanje tobaka. Da se temu odpomore in da pridejo tudi Slovenci do svoje pravice,

Tu stopi pred njega lovec v zeleni obleki in z dolgim petelinovim peresom za klobukom ter mu zakliče: „Kaj počenjaš, neumni krt? Obesiti se hočeš zavoljo revščine, pod tvojimi nogami pa leži suho zlato!“

Mojster pogleda na tla in zapazi resnično med praprotjo ležati veliko zlatov, popolnoma novih in lepo bliščečih. Oj, kako je svetlo zlato siromaka oživel! Hitro je skočil z drevesa in hotel denarje pobrati.

„Oho, ne tako hitro!“ rekel je zeleni, „to zlato je moje. Če ga hočeš imeti, moraš mi zapisati svojo dušo.“

Zdaj je padlo kovaču srce v hlače, kajti spoznal je, da stoji pred njim sam peklenščak. A spomnil se je v tem trenutku revščine, ki tare njegovo ljubo družino in jel se je jokati in hudobca prositi za pomoč. — „Oh milostljivi gospod vrag!“ zdihoval je siromak, „saj ne potrebujem vsega! Če bi le četrtino od tega denarja imel, lahko bi poplačal dolgove in bi mi še nekaj ostalo!“

„Mi je tudi prav“, dene nato hudobec,

da bi smeli saditi dobičkanosno rastlino tobak, je vlada ukrenila in izdala dovoljenje, da se v vinorodnih krajih Slovenije poskuša s sajenjem tobaka in da se odpre našemu kmetovalcu nov vir dohodkov. Če ne bi bila rastlina dobičkanosna, bi si gotovo Madžari in Nemci ne bili pridržali te pravice sajenja in gojitve tobaka. Pri tobaku se namreč cene določijo vnaprej za vsako leto, tako da si vsak kmetovalec in sadilec tobaka že lahko takoj izračuna, kakšen donos in hasek bo imel od sajenja tobačne rastline na ar, oral ali joho, in po številu sadik. Sadilec tobaka je vnaprej zagotovljen, da bo v jeseni, ko je tobak oddal, dobil toliko in toliko denarja sigurno na roko. Če nastopijo kakšne vremenske nezgode kakor toča, tedaj si je tudi v svesti, da je tudi proti temu zavarovan in da dobi 75 odstotkov škode povrnjene in še povrh tobak, kolikor ga je oddal, posebej plačan, tako ne trpi izgube. Pri vseh drugih poljskih pridelkih kmetovalec ne ve vnaprej, kakšna bo cena pridelkom, ko jih spravi na trg, nihče mu ne povrne škode po toči, nihče mu ne more naprej zagurati, da bo toliko in toliko prejel v jeseni za svoje pridelke, temveč je odvisen od vseh različnih okoliščin, posebno pa od nakupovalcev, ki so po največ židje, kateri pa delajo večinoma le v svoj prid, ne gledajo pa na to, da ima pridelovalec, to je kmetovalec, pri tem dobiček ali zgubo. Iz teh navedenih razlogov je priporočati našim kmetovalcem, da se bolj poprimejo te nove industrijske rastline, ki ima pred drugimi poljskimi rastlinami velike prednosti. Ako bi v letu 1921 bili vsi poljski pridelki bili obili, da bi kmetovalec mnogo pridelal recimo žita, krompirja, koruze itd., tedaj bi cena teh pridelkov gotovo ne bila tako visoka kakor je sedaj, ko je suša uplivala na to, da je bilo teh pridelkov malo. Naša država je agrarna država, to se pravi, naši državljani se pečajo večinoma s kmetijstvom. Najbolj bogata na poljskih pridelkih je Vojvodina, Bačka, Banat in drugi južni deli države, kjer kmetovalec z veliko manjšim trudom kakor pri nas v Sloveniji, pridelava ogromno poljskih pridelkov na dobri redovitni zemlji. Slovenski kmetovalec se s temi ne more spuščati v konkurenčni boj. Za to se

„vzami toraj, koliko potrebuješ! Čez sedem let lahko prideš po ostalo zlato, ali mi razodeneš kako željo, katero ti moram izpolniti, potem je vse poravnano.“

Kosta pogodbo (kontrakt), kakor je v navadi, podpisala s krvjo, preštela sta na mahu ležeče zlate, in kovač si je s četrtino napolnil žepe ter se veselo žvižgajoč podal domov.

To vam je bilo veselje! Kako so skakali otročiči od radosti, zaslišavši žvenketanje denarja v očetovih žepih! Tudi žena je bila kar iz sebe in ni mogla verjeti, da ima mož resničen, pravi cesarski denar, dokler se ji ni nalagal, da mu ga je posodil neki star, ljubeznjiv gospod za celih sedem let.

Koj drugi dan je poplačal oderuške dolgove, potem pa začel delati, kar so mu pripuščale moči. Njegov trud ni bil zastonj, že v kratkem času si je pridobil lepo premoženje. Z vragovim denarjem je imel toraj srečo, ker je bil dober delavec ter skrben in štedljiv mož.

Kupljena Lincejska
Ljubljana

mu nudi na drugi strani dohodek in sicer boljši od kmetijskih pridelkov, to je od sajanja tobaka.

V letu 1921 so imeli poljski pridelki nepreračunljivo ceno. Kako bo v letošnjem letu, se naprej ne ve. Vsi pa komaj čakamo, tako kmetovalec kakor delavec in drugi ljudje, da cene živlenskimi potrebščinam padejo na nižjo ceno. To se bo tudi prekoslej zgodilo, posebno če bodo druge države, posebna pa Amerika in Rusija začele dobavljati na žitni trg večjo množino zrnja, kakor so to storile pred vojno.

Poglejmo si, kakšen uspeh je bil v Sloveniji v preteklem letu v sajenju tobaka. Tobačnih sadilcev v ptujskem okraju je bilo 271. Ti so oddali 17438 kg tobaka dobre kakovosti, 56 kg tobaka je bilo slabega in neporabljivega. Povprečna cena za meterski stot je bila 2059 K 44 v, kar je dalo odkupno ceno 515579 K 24 v, to je nad petstotisoč kron. Ta tobak se je pridelal na 1405 arih ali 24 in pol oralih zemlje, tako da je en oral zemlje dal na kosmatem donosu tobaka za 21042 K. Pri pšenici je dal kosmati donos takoj po mlatvi do 10000 K, pri sedanji ceni pa 13600 K. Seveda je pri pšenici manj obdelovanja in torej manj stroškov. Pri repi in krompirju je bil boljši donos. A to velja samo za zelo sušno leto 1921, v drugih letih pa je tobačni donos veliko višji kakor vseh drugih poljskih pridelkov.

Za leto 1922. so določene veliko višje cene tobaku, tako da bo sadilec tobačne rastline za svoj oddan tobak prejel veliko višjo odkupnino.

Na podlagi navedenega je umevno, da je našemu kmetovalcu priporočati, da se bolj poprime, ako ima za to polje in priliko, tobačne rastline in da se posveti tobačnemu sajenju. Ni potreba, da si en kmet nasadi toliko tobaka, da ga obdelati ne more, temveč ga naj nasadi le toliko, kolikor ga bo z domačimi delavci, posebno z lastnimi otroci najboljše in najložje obdeloval, to je približno 2000 do 6000 sadik, na pet do 20 arov zemlje.

Mi moramo ponujano priliko, da smemo tobak saditi, v polni meri izrabiti; kajti ako tega ne storimo, tedaj se nam ta priložnost vzame, in mi je ne dobimo potem tako lahko nazaj.

O vseh pogojih sajenja tobaka ter o novih določenih cenah pridelanemu tobaku bo imel v nedeljo dne 12. marca 1922 ob 10. uri v gostilni pri Zupančiču predavanje tobačni strokovnjak. Kmetovalci, pojdite na to zborovanje in se dajte poučiti. Občine so že dobile pozivnice za prijavo. Kmetovalci, ne zamudite se prijaviti vsaj za najmanjšo število sadik. Letos moramo čimprej pričeti s sajenjem, da bo tobak prej zrel in da ga mrz ne bo uničil v jeseni. Ni se treba bati tatvine. Je dovolj finančnih paznikov, ki bodo strogo gledali in varovali tobačne sadilce. Čim več se bo tobaka sadilo, tem manj bo tatvine tobaka, kakor je to pri vinogradu.

Kmetovalci, zapomnite si naše besede in poprimite se sajenja tobaka, ki bo le v vaš prid in hasek!

Pa hitro je prišlo sedmo leto. Naš mojster je v kljub svojemu bogatstvu postajal zmiraj bolj tih in žalosten. Niti ljubeznjivosti žene, niti ljubkanje otročičev ni moglo privabiti na njegov otožni obraz najmanjšega smeha, pač pa je bil od dne do dne bolj suh in bled.

Ljudje so se čudili njegovi izpremambi in ugrabili, kaj mu je. „E, jetre imate bolane, le verjamite mi“, čebjala je stara Culovka ter prigovarjala kovaču, naj gre k zdravniku. Druga tercijalka je zopet menila, da je zagovorjen; vsled tega bi bilo najbolje, pustiti se blagosloviti od kacega pobožnega misijonarja.

In bil je za pomoč res zadnji čas. Teža mlinskega kamena je noč in dan stiskala njegovo srce, da ni mogel več delati in mirno misliti. Ker je odložil kladiivo, imel je še več časa za premišljevanje, kar je njegovo stanje še shujšalo.

Slednjič mu je nekdo svetoval, naj se poda na goro v gozd k puščavniku prosit

Pridelovanje oljčnic.

Svetovna vojna in njena zvesta družica draginja sta vsaj ponekod zopet uveljavili pridelovanje nekdanjih oljčnic, katerih semena se rabijo za pripravljane olja za jed in druge namene.

Pri nas znane oljčnice so: mak, solnčnica, ogrščica, repica, deloma tudi gorčica in ridžek. Nadalje pridobivamo olje tudi iz bučnic (pri nas v prvi vrsti iz teh) in iz lanenega semena, četudi ne pridelujemo buče in lanu radi olja.

Pred vojno se je, mislim, edino v štajerskem delu Slovenije — pa tudi ne povsod — upoštevalo olje iz bučnic. V splošnem pa se je olje uvažalo od drugod, po večini iz tujine, ki nam je dobavljala jedilno in drugo olje fina kakovosti po cenah, za katere se ni splačalo doma izdelovati olje iz domačih pridelkov.

Petrolej, plin in elektrika so tudi v veliki meri nadomestili uporabo nekdanj v to svrha doma pripravljenega olja. Edino štajersko bučno olje — neredkokrat iz ogrskih bučnic — je bilo vsled svoje okusnosti že pred vojno na dobrem glasu, kateri pa menda ni prišel preko nekdanjih domačih plank. Draginja pa narekuje sedaj pridelati doma marsikaj, kar se je prej dalo po ceni kupiti v trgovini. Poleg običajnih bučnic se tu in tam prideluje že več moka in solnčnic, po nekod je videti tudi že ogrščice in repične posetve, vse to za izdelovanje olja. Tudi lan je že zopet pri marsikateri hiši domač, saj daje poleg prediva tudi olje, ki sicer ni za jed, a je v lekarniških, obrtnih in industrijskih krogih iskano blago.

Pridelovanje oljčnic v sedanjem obsegu pa niti z daleka ne zadostuje potrebam domačega konzuma, saj nimajo n. pr. letos po večini pridelovalci sami radi lanske suše olja dovolj za lastno gospodarstvo, tem manj pa jim preostaja za kritje potreb drugih slojev.

Kakor rečeno so prišle do sedaj pri nas za olje v poštev v prvi vrsti le bučnice. Pridelovanje drugih oljnatih rastlin je tako majhnega obsega, da ne šteje nič za splošni konzum. Raditega pa je tudi sedaj pomanjkanje olja ali vsaj velika draginja pri olju, ker so buče lani vsled suše slabo uspele.

Izpadek na olju bi ne bil tako velik, če bi se poleg bučnic pridelovale pri nas tudi oljčnice, kakor n. pr. mak, solnčnica, ogrščica, repica itd. Te imajo globoko segajoče srčne korenine, jim torej suša na prikladnih zemljah ne škoduje tako, kakor bučam.

S pridelovanjem več vrst oljnatih rastlin istočasno bi bilo torej mogoče se izogniti posledicam suše v sušnih časih in spraviti v nekako ravnotežje povpraševanje in ponudbo v trgovini z oljem, kar bi sigurno vsaj nekoliko pripomoglo ublažiti draginjo. Cilj nas vseh pa mora biti, pomagati pri pobujanju draginje; vsak po svojih močeh in svoji zmožnosti. Kakor čutijo kmečki sloji draginjo pri industrijskih in obrtnih izdelkih, tako čutijo industrijski in obrtni sloji draginjo pri vsakdanji hrani in drugih potrebščinah. Eno

pomoči. Ta sveti mož je znal mnogokaj, česar drugim ni bilo mogoče storiti, odganjal je moro, ki je v tihih nočeh sesala trudne ljudi, ozdravil krave, katere so kri dojile, napodil hudobca, ako je koga obsedel itd. Tudi je rad pomagal vsakemu človeku z dobrim svetom.

Kovač je ubogal, podal se na goro in odkritosrčno povedal mogočnemu možu vzrok svoje nesreče. Starec je zamišljeno majal plešasto glavo in čez nekaj časa rekel: „To je sitna stvar! Zdaj vam ne vem ničesar svetovati. Pridite jutri zopet, morebiti mi pride po noči kaj primerneza na misel.“

Drugo jutro je mojster zopet korakal proti puščavnikovi koči. Puščavnik je že stal pred vratmi in mu razodel, da še ničesar ne ve in da naj zato še enkrat pride.

Z veliko težavo se je do prihodnjega dne zopet vlekel proti stanovanju čudodelni-kovemu. Sveti mož je že stal pred durmi, a tokrat se je veselo smehljall, mu kima in

pa je gotovo, dokler bo draginja v hrani, bo draginja pri industrijskih in obrtnih izdelkih. To dejstvo se ne da ovreči z nobenim pre-rekanjem ali modrovanjem.

Katere oljčnice, kje in s kakim uspehom bi bilo mogoče še pridelovati, bodem skušal opisati v prihodnjih člankih.

Državni ekonom Zupanc.

* * *

Semjsko poročilo. Dne 21. februarja t. l. je bilo na sejem prignanih 185 konj in 531 goved. Cene so se gibale od 12—30 K za 1 kg žive teže. 1 prima telica je bila prodana po 35 K za 1 kg žive teže. — Dne 22. februarja t. l. je bilo na sejem prignanih 114 svinj. Cene so se gibale 40—56 K za 1 kg žive teže.

Dopisi.

Seja občinskega sveta se je vršila zadnjo soboto. Kot prva točka dnevnega reda je bilo poročilo o uspehu dosedanje revizije po g. nadsvetniku Peterlu iz Ljubljane kakor tudi o mestnih dokladah. Po njegovem dosedanjem mnenju bo imela občina v tekočem letu za okoli 1,600.000 kron primanjkljaja. — Za kritje tega naj bi se zvišale občinske doklade na 500%, kar bi znašalo približno 800.000 kron, ostanek naj bi se kril iz doklad na užitnino. Poročilo g. revizorja se je vzelo na znanje. — Kot druga točka je bila na vrsti odobritev zapisnika zadnje seje, ki se je po prečitaniu odobril. — Pri tretji točki (poročilo župana) bi bilo prišlo kmalu do odstranitve večine odbornikov. Gospod župan je poročal, da je dalo dramatično društvo zapreti mestno gledališče, katero ima po pogodbi s prejšnjim vladnim komisarjem v najemu za dobo 5 let. Gospod župan in socialdemokratski odborniki ne pripoznajo te pogodbe, zaradi tega hočejo s silo spraviti v gledališče kinoravnatelj Murkota. Ker se dramatično društvo drži pogodbe, zato zahteva, da se g. Murko za svoje predstave obrne na društvo a ne na občino. — Kriza bi kmalu prišla, ko se je g. župan branil dati na glasovanje predlog odbornika Mikuletića, ki je predlagal, da se na podlagi te pogodbe prepusti gledališče dramatičnemu društvu do nadaljnjega v najem. — Po dolgem, burnem debatiranju in ko so nekateri odborniki vstajali, med njimi prvi g. dr. Fermevc, da odidejo — se je vdal in dal predlog na glasovanje. Predlog je bil sprejet. Socialdemokrati so glasovali proti, kar se je moralo na izrecno zahtevo župana še posebej zabeležiti. — Kot nadaljnja točka dnevnega reda je bila prošnja podpornega dijaškega društva za podporo. G. ref. dr. Fermevc je predlagal o ozirom na to, ker se nahaja občina v slabem gmotnem položaju, da se dovoli podpora 1000 kron, kar se soglasno sprejme. — Četrta točka dnevnega reda je bila prošnja dekl. meščanske šole glede nabave Šičeve knjige „Narodni okraski.“ Sklene se, knjigo nabaviti. Na pred-

naj se požuri. Seveda, zdaj je kovač skakljall po bregu kakor mlada srna.

Ko se je malo oddahnil, pogledal je samotar pazljivo na vse strani, če ju nihče ne posluša in vprašal tiho: „Imati li v vašem mestu kaj hudih žensk?“

„Oj, teh nam ne manjka!“ odvrne mojster. Katera izmed vseh pa je najhujša?“

Vpraša starec dalje. Tu imenuje kovač ženo advokata Grabeža ter pripoveduje o njej, kar je že učinila. Povedal je veliko slabega, a nič dobrega, toda samotarec je še vedno majal z glavo, kakor bi hotel reči, ni še prava.

Še le, ko je dejal, da je Grabeževko izredil njen bogati stric poslanec in župnik Milendovšek, bil je starec zadovoljen in je rekel: „Tako, tako! Mislim, da bo dobra.“ Potem mu je tiho na uho zašepetal, kaj naj od zelenega zahteva, da se izmuzne iz njegovih krempljev.

(Dalje prihodnjič.)

log. g. Klemenčiča si bodo izposojemale to knjigo tudi druge šole. — 4. točka: Ukinitve pavšaliranja mostovine graščaku Lipitu. Ref. g. dr. Fermevc predlaga, da se g. Lipitu ne ukine, temveč zviša mostovina od 300 na 1000 K letno, povrh tega naj da še 2 sežnja drv za mestne uboge. Soglasno sprejeto. — 6. točka: Zvišanje klavniških pristojbin in pristojbin v mestnih podjetjih. Ref. g. Šegula predlaga med drugim, da se zvišajo pristojbine za klanje konj na isto višino, kakor za govejo živino. Obč. svetnik g. Mikuletič predlaga, da se določi za klanje živine, ki je namenjena za izvoz izven okraja, dvojna pristojbina. Oba predloga se sprejmeta. — Nadalje predlaga ref. Šegula, da se zviša pristojbina za kopališče, in sicer I. razred 24 K, II. razred 6 K, parna kopel 16 K, dravska kopel 4 K. — Obč. svetnik Mikuletič predlaga, da se dovoli javnim nameščencem in delavcem polovična cena proti izkaznici. — Predloga sta bila sprejeta. — Nadalje se je sklenilo, zvišati cene plinu na 12 K za kubični meter in 10-40 K za kubični meter pri motornem plinu. — Kot zadnja točka je prišla na vrsto prošnja Pavla Piricha za oddajo delov parcel 109 in 110 v Murščevi ulici v najem za dobo 10 let. Ref. g. Zamuda poroča, da so to majhni deli parcel v izmeri okolo 100 kvadratnih metrov, ki občini ne prinašajo prav nobene koristi. Gospod Pirich je ponudil za dobo 10 let znesek po K 11.460, kar pride na kvadratni meter 10 kron letno. — Ponudba se sprejme. Nato je sledila tajna seja.

„Jugoslavija“ je napadla g. Vinko Pernata, mesarja v Ptuj, da ima na sebi narodne grehe. Nam je znan ta gospod kot dober narodnjak. Način pisave „Jugoslavije“ odbija in žali naše ljudi.

Vsled kratko odmerjenega časa vabimo, da se vsi udeležijo maškarade, ki se prične točno ob pol 8. uri, ter se konča točno ob 8. uri po polnoči.

Pomoč našim visokošolcem v tujini. Vsled javnega pisma g. prof. dr. Murka in vsled obupnih poročil iz Prage in Brna o bedi in pomanjkanju naših visokošolcev se je sestavil v Ptuj odbor za nabiranje podpor (predsednik g. dr. Fr. Jurtela). Ta krajevni odbor hoče v prvi vrsti pomagati dijakom iz domačega okraja. Priporoča se sestavitev takšnih odborov po vseh okrajih. Denarni zavodi in pridobitna podjetja naj se pri letni bilanci spomnijo naših dijakov; istotako občine, okraji in zasebniki, kolikor kdo more. Visokošolci, ki so na počitnicah, naj se stavijo tem odborom na razpolago. Pozivamo pa tudi vlado in naše zastopstvo v Pragi na nujno in energično pomoč, zlasti glede valutnega razmerja pri izmenjavi denarnih pošiljatev za dijake. Sliši se, da se nekaj našega dijaštva iz Čehoslovaške seli na Poljsko. To pa je mogoče le nekaterim. Tisti, ki so pred izpiti, sedaj ne smejo menjati šole, da ne izgubijo časa. Dolžnost javnosti in vlade je, da jim hitro pomore. Bis dat, qui cito dat!

Kino. V nedeljo, dne 26. februarja ob 5. in 8. uri se predvaja V. epoha in v sredo, dne 2. marca ob 8. uri VI. epoha ameriškega filma „Črna roka.“

Rekrutiranje mladeničev. V smislu pravil ministerstva za vojno in mornarico o rekrutovanju mladeničev se pozivljajo vsi mladeniči leta 1902 rojeni, da se zgledajo na mestnem magistratu v sobi magistratnega tajnika v svrhu vpisa v rekrutni spisek nabornih obvezancev in sicer do 28. februarja t. l. Kdor se ne bi temu pozivu odzval se bode kaznoval v smislu vojaškega zakona. S seboj morajo prinesiti domovinske in krstne listine, ter natančno označene rojstne podatke njih svojcev, kakor tudi podatke očeta in bratov, ki so služili pri vojaki.

Zamenjava. Delegacija ministrstva financ javlja uradno: Petdinarski (dvajsetkronski) bankovci državne izdaja se bodo do dne 5. marca t. l. od davčnih uradov in finančne deželne blagajne brez nadaljnjega sprejemali v plačilo, zamenjavali pa le v krajih, kjer ni podružnice Narodne Banke in kolikor dopuščajo razpoložljiva sredstva. Pozneje, in

sicer do 5. junija t. l. bodo pa ti organi še posredovali zamenjavo potem Narodne banke. Podrobneje določbe so razvidne iz razglasa delegacije od 20. dne februarja t. l., štev. 255/V/Val, ki se priobči v Uradnem listu.

Trošarinski predpisi. Delegacija ministrstva financ je izdala 2. zvezek trošarinskih predpisov, ki obsega prvi del začasnega zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 ter popravke in dopolnitve k zakonu o državni trošarini in trošarinskem pravilniku. Ti popravki in dopolnitve, ki so izšli na podstavi omenjenega začasnega zakona o državni trošarini z veljavnostjo izza dne 1. septembra 1921, so natisnjeni deloma na lepakih in deloma v ročni knjižici. Lepake je vporabiti za prilepčenje oziroma prelepčenje izmenjanih določil v knjižici „Trošarinski predpisi“, izdani od delegacije leta 1921, in za ročno izvršitev malenkostnih popravkov omenjene knjižice v smislu navodil, ki so označena na lepakih samih. Za izvod te knjižice z lepaki vred stane Din. 7-50. Naročila in denar prejema izključno le gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto nakaznico. Knjižica „Trošarinski predpisi 2. zvezek“ z lepaki vred tvori s prvotno izdanimi trošarinskimi predpisi eno celoto. Nekaj izvodov „Trošarinskih predpisov“ I. zvezka je še napredaj pri tukajšnjem gospodarskem uradu po Din. 7-50 za izvod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 dinarjev.

Politične vesti.

Slovenija se razdeli na dve oblasti. V sredo dopoldne je imel sejo odbor za upravno razdelitev države, ki je razpravljal o mejah oblasti v Sloveniji. Sklenilo se je, da se dosedanja pokrajina Slovenija razdeli v dve oblasti in sicer na ljubljansko in mariborsko. Meje med obema oblastima ostanejo iste, kakor so določene v prvotnem vladnem načrtu. Meja obeh oblasti napram Hrvatski se krije z dosedanja pokrajinsko mejo. Prekmurje pripade mariborski oblasti, kakor tudi okraj Lendava. Občina Čabar ob meji Slovenije naj odloči sama, ali hoče pripasti ljubljanski oblasti.

Kralj Aleksander v Bukarešti. V torek dopoldne je bil pred kraljevo palačo velik pregled bukareške posadke na čast kralju Aleksandru. Za goste je bila postavljena posebna tribuna. Kralj Aleksander je pred kraljem Ferdinandom jezdil na čelu IX. romunskega polka gorskih lovcev, ki se odslej imenuje „polk kralja Aleksandra.“ Gostje so z zanimanjem sledili defiliranju vse bukareške garnizije. Prebivalstvo je kralju Aleksandru prirejalo živahne ovacije in mu prisrčno vzklikalo. — Po vojaškem pregledu je kralj Aleksander sprejemal na dvoru razne deputacije, državnike, politike in razna romunska društva. Zvečer je bil velik koncert na katerem so sodelovali najboljši romunski umetniki. Kralj Aleksander ostane s spremstvom še nekaj dni v Bukarešti. Kar se tiče poroke, se doznava, da bo najbrže v prvi polovici junija. Natančni dan se določi kasneje. Romunska kraljica pride s svojo hčerjo Marijo aprila v Jugoslavijo in se bo nekaj dni mudila v Dalmaciji.

Iz seje ministrskega sveta. Na seji ministrskega sveta je bil prečitani ukaz o izročitvi kraljevske oblasti ministrstvu za časa kraljeve odsotnosti v Bukarešti, nakar so bili odobreni razni izredni krediti in sicer: ministrstvu za javna dela 500.000 Din. za most pri Veržuju čez Muro in 1 milijon Din. za napravo cest v Dalmaciji; ministrstvu za proročilo 150 tisoč Din. za subvencijo splitskega gledališča; zunanjemu ministrstvu 60.000 Din. za priprave za genovsko konferenco in 160.000 Din. za popravilo navtične šole v Bakru, ki je zgorela. Končno je bil dovoljen prost promet s soljo po onih krajih Srbije, kjer ni večjih prodajalnic monopolske uprave.

Beneš, Pašić in Ninčić se sestanejo v Ljubljani. Pred odhodom kralja Aleksandra je konferiral češki poslanik Kalina z zunanjim ministrom Ninčićem. Kakor se doznava, je izrazil Kalina željo, da bi se dr. Beneš na povratku iz Pariza od 25. do 27. t. m. sestel z ministrskim predsednikom Pašićem in zunanjim ministrom dr. Ninčićem v Ljubljani. Tu bo ožja konferenca zastopnikov male antante, kjer se bodo pogovorili o programu za genovsko konferenco. Plenarna seja male antante je preložena na poznejši čas z ozirom na to, da je tudi genovska konferenca preložena. Na ljubljanskem sestanku bo dr. Beneš poročal Pašiću o uspehih svojih posvetovanj v Parizu in Londonu. Sestanka se udeleži tudi češkoslovaški poslanik na našem dvoru Kalina.

Iz seje narodne skupščine dne 21. februarja. V tej seji je bilo najzanimivejše vprašanje dr. Janjiča na finančnega ministra, ali mu je znano, da je dobival dr. Šurmin plačo kot minister na razpoloženju in kot vseučiliški profesor. Finančni minister dr. Kumandur je odgovoril, da je dr. Šurmin po poročilu pokraj. uprave v Zagrebu prejemal svojo plačo kot univerzitetni profesor za ves čas od 1. jan. 1919 do danes ter je istočasno prejemal kot minister za socialno politiko plačo, dnevnice in reprezentativno doklado za 12 dni februarja, marc in april 1920, kot minister na razpoloženju pa plačo od 1. junija 1920 do 1. junija 1921 in doklado za sebe in 2 člana družine od 1. januarja do 1. junija 1921. Odgovor fin. min. je povzročil velik vihar med centrom.

Važne konference v Bukarešti. Min. predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić sta imela z rumunskim min. preds. Bratianom politično konferenco, na kateri je bilo doseženo popolno soglasje v vseh vprašanjih. Sporazum bo zlasti povoljno vplival na daljnje zbližanje male antante in Poljske. Dne 5. marca se bo vršila v Beogradu konferenca med zastopniki male antante in republike Poljske.

Italija se boji male antante. Iz italijanskega časopisja odmeva velik strah, ki prevzema vedno bolj in bolj italijanske kroge, ki vidijo strnjeno fronto, ki jo pripravljajo srednjeevropske države za genovsko konferenco. Reuterjev urad poroča iz Genove, da vzbujajo stališče male antante glede genovske konference v Italiji največjo pozornost.

Radičevci hočejo na genovsko konferenco. „Frankfurter Zeitung“ poroča, da je italijanska konzulta sprejela peticijo Radičevcev, v kateri prosijo, naj bi se tudi zastopniki Hrvatske dopustili k sejam genovske konference. Konzulta je poslala peticijo v odločitev vrhovnemu svetu.

Razno.

Vlom v stolno cerkev v Mariboru so izvršili predrzni lopovi in odnesli monštranco ter druge dragocenosti v noči od torka na sredo, kar je zbudilo občo pozornost. Ta vlom je bil tem predrznejši, ker se nahaja stolnica sredi mesta, je trg vso noč razsvetljen ter je tik poleg stolnice policijski komisariat.

Kake se obvaruješ pred žepnimi tatovi in vlomilci? Zagrebške „Novosti“ prinašajo naslednjih deset zapovedi, kako se obvarujemo žeparjev in vlomilcev, ki so človeški družbi v današnjem času najbolj za petami. 1.) Preglej dobro vsakega tujca, ki prestopi prag tvoje hiše ali stanovanja ter ne daj nobenemu neznanцу kake nepremišljene informacije o svojih sostanovalcih in sosedih. Ponči o tem tudi svoje nastavljenice in uslužbenice. 2.) Izvršuj natanko predpise glede prijave. Nič ni slabše kot domač tat. Ne zadovolji se na ustne podatke prijavitelca, temveč zahtevaj od njega dokumente. 3.) Ne imej doma večjih vsot denarja in dragocenosti, temveč jih shranjuj v bankah, ki so danes še najbolj varne. 4.) Nosi pri sebi le toliko denarja, kolikor ga rabiš. Pred odhodom z doma preštej denar. V gneči, v tramvaju, v vagonu,

v cerkvi itd. zapni suknjo ali plašč, denarnico pa shrani v notranjem žepu. 5. Na potovanje vzemi le najpotrebnejšo prtljago ter je ne puščaj izpred oči. 6. Preden zapustiš stanovanje, se prepričaj, če vsi zapahi in ključavnice dobro funkcionirajo. 7. Ne zagrnj oken, če odpotuješ. 8.) Ne puščaj pismenega obvestila o svojem odhodu na vratih. 9. Javi vsako izprembo, ki jo zapaziš v svojem stanovanju, najbližnjemu stražniku ali komisarijatu. 10.) Kadar hodiš po ulicah, kupuješ v trgovinah, ne pazi samo na svoj posel, temveč tudi na svoje imetje, ki ga imaš pri sebi.

Mina ubila dva brata. Brata Karel in Andrej Zlobec sta iskala v Gočah pri Vipavi vojni material, da bi ga potem prodala za staro železo. Hodila sta po zapuščenih rovih in se njima ni niti sanjalo, da je bil tamkajšnji teren podminiran. Ko sta hotela izrjavati „frizijskega konja“, železni drog, na katerega so se pripenjale žične ovire, je nenadoma eksplodirala v zemlji nahajajoča se mina, ki je oba brata raztrgala na drobne kosce. Razpočivša mina je razruvala ozemlje na 100 metrov na okoli.

Naši gozdovi in njihova vrednost. Bivši naš minister dr. Hinko Krizman je objavil članek o gozdnem bogatstvu naše države. Naša država ima 30,7 odstotkov celokupne površine obrasle z gozdovi. Po pokrajinah razdeljeno pride na Srbijo 1,517.000 ha, na Macedonijo 570.000 ha, na Črno goro 200.000 ha, na Bosno-Hercegovino 2,552.320 ha, na Dalmacijo 378.300 ha, na Slovenijo 710.140 ha, na Vojvodino 260.220. Skupaj torej 7,664.220 ha. Vrednost teh gozdov predstavlja glavnico 60 milijard.

Promet državnih železnic v Bosni. Državne železnice sarajevske direkcije so odpremile od 1. junija do konca decembra 1921 skupaj 2,478.239 oseb in 716.221 ton blaga, dohodkov pa je bilo 219,596.090 kron. V istem razdobju 1. 1920 je bilo odpremljeno 1,952.058 oseb in 595.551 ton blaga z dohodki 150,630.390 kron. Osebni promet se je torej zvišal za 526.181 oseb, a blagovni za 68.965.000 ton.

Odlično priznanje naše socialne politike. Mednarodna pisarna pri ligi narodov v Ženevi je izdelala poročilo o preskrbi vojnih invalidov. V tem poročilu priznava našem ministru za socialno politiko, da odgovarja rešitev invalidskega vprašanja v naši kraljevini povsem zahtevam naše dobe in načelom, ki jih zastopa liga narodov.

Kriza v češkoslovaški konfekcijski stroki. Cena češkoslovaške krone se je močno dvignila in stane blizu 6 naših. To naraščanje cene ima pa tudi svoje slabe posledice. Industrija lahko pri tem zelo trpi. V tak resen in težaven položaj je prišla češkoslovaška konfekcijska industrija. Vsa inozemska naročila so se preklicala. Najprej so se preklicala naročila iz Jugoslavije, potem iz Madžarske in sedaj iz Italije. Romunska in Poljska ne prideta za sedaj v poštev. Romunska naročila so se ustavila že lansko zimo, ker je njihov denar v vrednosti preveč izgubil. Razen tega imajo madžarski, romunski in tudi jugoslovanski odjemalci mnogo zaostalih dolgov. Proti inozemskim preklicem je konfekcijska industrija popolnoma brez moči. Inozemski trgovci se sklicujejo na „višjo silo“ in izjavljajo, da ne morejo plačati. Radi tega je mnogo obratov že omejilo delo, obeta pa se, da bo večina obratov popolnoma ustavila delo.

Zamenjava 5 dinarskih novčanic. Ker gotovi spekulant na razne načine, tudi potom oglasov, ponujajo svojo pomoč pri zamenjavi novčanic po pet dinarjev kakor tudi pokvarjenih bankovcev pri Narodni banki, objavlja Generalni inšpektorat finančnega ministrstva, da se po zakonu zamenjajo pokvarjene novčaneke kakor tudi bankovci po pet dinarjev, ki se vzamejo iz prometa, pri Narodni banki in njenih podružnicah. Zaradi tega ni potrebno nobeno posredovanje in si lahko vsakdo hitro zamenja novčaneke. Novčaneke po 5 dinarjev sprejemajo do 5. marca 1922 vse državne blagajnice. Občinstvo se opozarja, da se ne da zapeljati od oseb, ki ponujajo svoje posredovanje za zamenjavanje novčanic, ker to lahko stori vsakdo brez težkoč. Končno se opozarja, da

se bo proti osebam, ki ponujajo svoje posredovanje, postopalo po zakonu.

Železniški promet. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da se z 22. februarjem vzpostavi popolen osebni in blagovni promet na progi Gornja Radgona-Ljutomer in Špilje-Strass-Radgona.

Grozna nesreča pri pogrebu. V Kolašinu je umrla hči Vuka Vlahovića, ki je ležala na mrtvaškem odru v drugem nadstropju hiše. Pred pogrebom je prišlo okoli 60 ljudi v sobo, toda tla so se pod težo tolikih ljudi udrla ter so vsi z mrličem vred padli v prvo nadstropje. Težko in lahko ranjenih je 21 ljudi.

Najstarejša častnika v naši vojski sta bivša črnogorska majorja Nikola Kovačević in Marko Bogdanović. Prvi je star 104 leta in je služil v vojski 71 let. Marko pa je 98 let star in služi že 80 let. S sprejetjem v našo vojsko sta bila oba upokojena ter bodeta dobivala na predlog vojnega ministra dvojno pokojnino.

Za izpraznitev 3. cone v Dalmaciji se je baje že dosegel sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Obenem se obnove med obema državama trgovinska pogajanja.

Poročni dar princezi Marioli. Angleški kabinet je sklenil, da izroči princezi Marioli o priliki poroke kot poročni dar tri srebrne sklede, izdelane od najboljših umetnikov.

Spominski dar za pok. kralja Petra Osoboditelja. Ministrski svet je sklenil, da se bodo v spomin na pok. kralja Petra kovali zlatniki z njegovo sliko.

Dve novi tovarni. V Majšpergu pri Ptujju je prevzela družba „Tovarnica tanine Gerhardus sinovi“ od ritmojstra Friderika Quittona de St. Quentin in njegove soproge v zakup žage z vsemi stavbami in zemljišči ter bo strgala les, nakupovala gozde, prodajala les, izdelovala lepenko in druge lesne fabrikate. — V Smolniku pri Rušah pa je začela poslovati jeklarna Kolumbus, last Otmarja Bählerja.

Sneg v Sarajevu je porušil več starih hiš ter je vsled tega čez 100 rodbin brez stanovanja.

Kostanjev les franko vagon vseh postajah v Sloveniji, kakor tudi večje količine na panju kupuje **Tovarna za taninski ekstrakt** MAJŠPERK, pošta Ptujška gora.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujskem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Dva otroka se oddasta za svojega. Vpraša se pri upravi lista.

Svinjske kože

kupuje „PETOVIA“ usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptujju.

Trajna dobava žive perutnine,

(v prvi vrsti male perutnine) po vagonih, se išče. Ponudbe z navedbo cen franco zacarinjeno Maribor na C. A. Drusanič naslednik. mastilni zavod za perutnino, Lebring, Štajersko.

Kdor želi posestvo kupiti ali prodati, naj se oglasi v upravnistvu „Ptujškega lista.“

Staro srebro, srebrne krone in drugi, nerabljen denar, nadalje nerabljene zlato,

kupujem po najvišjih cenah. — Ponudbe na **J. AUGUSTIN**, trg. zlata in srebra, **Ljubljana**, Dunajska cesta 36. — Uradne ure od 9 do 12. ure dopoldne.

Josip Rože trgovina s sadjem in perutnino kupuje perutnino in plačuje najvišje dnevne cene. **Maribor, Tomanova ul. 5.**

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptujju

„PETOVIA“

Izdeluje vsakovrstne usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo. Cene nizke, postrežba točna.

„L' UNION“ francoska zavarovalna delniška družba. Ustanovljena v Parizu leta 1829.

Dolžnost vsakega dobrega gospodarja je, da zavaruje svoje imetje proti požaru in tresku.

Kapital za požar:
Delniška glavnica: 20,000.000 frankov.
Rezerve: 52,000.000 frankov.

Zavaruje: proti požaru in tresku, hiše in ostala poslopja, pohištvo, blago v prodajalnah, skladiščno blago, tovarne, mline, žage itd. Zavarovanje življenja na doživetje in za primer smrti z različnimi kombinacijami in s pravico na delež v čistem dobičku. Določena dedicam in glavnica dečkom.

Dolžnost vsakega roditelja je, da zavaruje svojo družino in otroke na življenje. Police na življenje veljajo kakor kavicija za gg. častnike.

Kapital za življenje:
Delniška glavnica: 10,000.000 frankov.
Rezerve: 342,000.000 frankov.

Vsa pojasnila dajejo podružnica v Zagrebu, vsa „generalna zastopstva“, vsi „mestni zastopniki“ in poštiki. Iščejo se mestni zastopniki za Štajersko, Koroško in Prekmurje za **Generalno zastopstvo v Mariboru, Mlinska ulica št. 30.**